

Bütün ülkelerin
proleterleri birleşin!Komünistler sendikal
çalışmaya ağırlık verin!Karkêren hemû
welatan vekbin!**İŞÇİNİN SESİ**Yıl: 10, Sayı 251
30 Ocak 1984**ÇEK - AL****III****İyi öncü değil
kötü artçı bile değil****R. Yürükoğlu****7. Barış ve Ulusal
Demokrasi Programı
neler öneriyor?**

Menşevik programın evrimini, "Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı"nın (BUDEP) neler önerdiğine bakarak kaldığımız yerden sürdürelim.

Yazımızın geçen bölümünde gördüğümüz gibi, Yenice'ye göre eylem programı, stratejik eylem programının karakterini yansıtmalıydı. Biz de buna karşı, "ülkemizdeki ABD üslerinin çitleri 2 metre geriye alınsın" istemini yükseltmiştik. Bununla göstermek isteğimizi, menşevik mantığın vardığı

saçmalığı, BUDEP'in önerileri daha da güzel ortaya sermektedir. Yenice, "karakteri yansıtırma" konusunda ne denli sulanmış olursa olsun, yine de koşul getirdiği için, bunlar BUDEP'in maddelerini yorumlama sırasında ayağına dolaşmaktadır. BUDEP'in maddeleri, devrimin karakterini öyle kolayca yansıtmıyor. O zaman Yenice *geniîş* bir yorum yapmak zorunda kalıyor. Bu geniş yorumlamayla BUDEP'in devrim programının karakterini yansıtmaması engelini aştıktan sonra da, BUDEP'i uygulayan, öznel niyeti ne olursa olsun nesnel olarak anti-emperyalist, anti-tekel olur diyor. Cuntayı destekleyen ABD ve en gericiler olduğuna göre

cuntaya karşı kim *ne* yaparsa, niyeti ne olursa olsun anti-emperyalist oluyor!

BUDEP'in ve onu gerçekleştireceklerin neden ve nasıl anti-emperyalist, anti-tekel olduklarını Yenice'den aktarıma inanılmazsa gelin yazısını birlikte okuyalım:

"(BUDEP — R.Y.) Emperyalizmin saldırgan planlarını, politikasını püskürtmeyi, emperyalizmin ve işbirlikçi tekellerin dayattığı, desteklediği 12 Eylül rejimine son vermeye başlıyor. Başta ABD emperyalizminin ve işbirlikçilerinin hegemonyasını, etkinliğini sınırlamayı hedefliyor.

"Bu nitelikleriyle o, anti-emperyalist, anti-tekel karakterde bir eylem programıdır. Evet, o, "NATO'dan çıkmak, devletleştirmeler gibi" köklü anti-emperyalist, anti-tekel dönüşümleri içermiyor. Eylem Programı'na

bu karakteri kazandırın; barış ve ulusal demokrasi savaşını yükselterek bu dönüşümlerin önündeki baş politik engelleri kaldırmayı hedef almasıdır.

"(...) Ülkede burjuva demokrasiden bile eser bırakmamaya çalışan, bunu büyük ölçüde başaran cunta, 12 Eylül rejimi kimin, hangi güçlerin temsilcisidir?... Eğer bu gerici diktatörlük ve yerleştirmek istediği rejim emperyalizme ve işbirlikçi tekellere dayanıyorsa, ona karşı verilen savaşım da, ona son verilerek geçilecek ulusal demokrasi de anti-emperyalist, anti-tekeli bir öz taşıyacaktır.

"Aynı nedenle bugün, barış için ve 12 Eylül rejimine karşı burjuva demokratik hak ve özgürlükleri, kurumları korumak, geliştirmek için savaşım veren her güç, herkes, amaçları bununla sınırlı olsa da, öзде anti-emperyalist, anti-tekeli bir savaşım verdiğinin bilincinde olmasa da, nesnel olarak böylesi bir savaş vermiş oluyor." (Yol ve Amaç, Yenice, s.38-39, 41)

12 Eylül cuntası emperyalistler ve tekeller tarafından getirildiği için bu cuntanın gitmesini isteyen herkes anti-emperyalist ve anti-tekeli olmaktadır. Böylece dolaylı yoldan AP'nin vb. de anti-tekeli bir yanı olduğunu, hiç olmazsa nesnel olarak böyle olduğunu kabul ediyorlar. Burjuvazinin nesnel devrimciliğinden de söz edebilirlerdi.

Şimdi programın belli başlı maddelerine gelirsek:

— Bir kez bu programda NATO'dan çıkmak yoktur.

— Devletleştirilmeler yoktur. Yalnızca yeraltı ve yerüstü doğa zenginliklerinin devletleştirilmesi var, ki bu Ecevit'te de vardı.

— Devlet, 1961 Anayasası temelinde örgütlenmelidir.

— Erk, egemenliği *ulus* adına kullanan parlamentoya geçmelidir. Cunta gitsin parlamento olsun.

— Güvenlik organlarının demokratik temelleri olsun. (Faşistlerden arındırmak deniyordu bir zamanlar, belki yine onu kastediyordur.)

— Ordu ulusal bağımsızlığımızı korumalıdır.

— NATO'nun dayattığı askersel harcamaları azaltmak gerekir. (Çok gerçekçi insanlar!)

— "Uluslararası yeni bir ekonomik düzen desteklenmelidir." Burada BUDEP çok ilginç birşey söylemiş oluyor. "Uluslararası yeni ekonomik düzen" denilen şey Avrupa sosyal demokratlarının son yıllarda benimseydiği, çok sayıda az ve orta gelişmiş ülke (Meksika vb. dahil) burjuvazisinin Birleşmiş Milletler'de kavgasını verdiği moda bir kavramdır. Ne sosyalizm, ama ne de çirkin tarafları olan bir kapitalizm, daha insancıl, üçüncü dünya ülkelerini düşünen bir düzen. Dünya burjuvazisinin ileriye en iyi gören kesimlerinin kapitalist pazarı derinleştirerek kapitalizmin bunalmını atlatmak, kapitalizmin kullanmadığı rezervleri işletmek amaçlarını güdüyor.

— Ekonomik bağımsızlığın güçlenmesine katkıda bulunan özel işletmelerin korunması. (Bunu insan ilk başta onların "ulusal" dediği tekeldışı burjuvaziyi destekleyici birşey sanıyor. Ancak düşünürseniz, ekonomik bağımsızlığın temellerinin güçlenmesine katkıda bulunan işletmelerin stratejik işkollarında büyük işletmeler olması gerekir. Ekonomik bağımsızlığın güçlenmesine katkıda bulunmak için dişe dokunur olmak gerekir. Yazımızın başında "demokratik — en demokratik" diye bir ayrım yaptıklarını görmüştük. İşte bunlar bu "demokratik" burjuvazidir, tekellerin içinden bir bölümdür, ya da tekelleşmiş büyük burjuvazidir.)

Evet yoldaşlar, BUDEP'in önerileri böyle şeylerdir. Burada bu önerilerin üzerinde durmayacağız. Bir başka yazıda bu önerileri Türkiye toplumunun ekonomik-toplumsal ve siyasal dokusunun ulaştığı düzeyle karşılaştırarak ele almakta ve nasıl bir anlam taşıdıklarını değerlendirmekte büyük yarar vardır. Ancak BUDEP'in mariz yanlarına bir örnek daha verelim. Bu programda *kadın sorunu* yoktur. "Analık" sorunu ve yalnızca kadınları değil, çırakları, genç işçileri, sendikasıız ve sigortasız işçileri de ilgilendiren "eşit işe eşit ücret" vardır!

BUDEP, yaptığı somut öneriler hakkında şöyle diyor:

"İşte bu eylem programı, yığınların bugünkü somut istemlerini içeriyor ve işbirliği yapmak istediğimiz politik güçlerin ortak amaçlarını gözönüne alıyor." (BUDEP, s.7)

Doğru, hatta daha çok onların amaçlarını gözönüne alıyor. Türkiye'de demokrasi savaşımı biraz geliştiği ve biraz açık yığınsal çerçeve kazandığı anda, bu program yok olup gidecektir. Bu, Türkiye'deki sınıf çelişkilerinin şiddeti altında gelişecek bir demokratik savaşımın bir anda eskiteceği çok geri bir programdır.

8. Belgiler sorunu

Buraya dek okuduklarımızda birkaç kez "dolaysız eylem çağrısı" yapmakla bizi suçladıklarını hatırlıyoruz. Kutlu ise yazısında "halk ayaklanması perspektifi"nden söz ediyor, ama bu dolaysız eylem çağrısı değildir diyor. Böylece devrimden, halk ayaklanmasından her sözedişin "dolaysız eylem çağrısı" olmadığını ortaya çıkıyor.

Ancak onların halk ayaklanmasından sözedişleriyle bizim aramızda tabii fark var. Onlar ayaklanmayı yalnız kendi "komünist bilinç"lerinde saklı tutuyorlar. Biz ise belgelerde, belgelerde ve her yerde yaygın olarak, yoğun olarak kullanıyoruz.

O zaman, belgelerde ve yoğun olarak

kullanmak, işte *bu* dolaysız eylem çağırmasıdır, bugünden ayaklanma çağırmasıdır diye düşünülebilir mi? Bu soruyu yanıtlamadan önce, yine onlardan ilginç bir alıntı okuyalım:

"'Tanklarla gelen devrimle gider' diyenler, gerçekte bu politikalarını 'gerici faşist diktatörlüğün devrimci duruma yol açacağı' beklentisi dışında nesnel ve öznel koşulların hangi somut çözümlenmesine dayandırıyorlar? Devrimin nesnel koşullarının olgunlaşmasını hızlandırmak, öznel etmeni hazırlamak için nasıl bir politika öneriyorlar, ne yapıyorlar? Cuntanın 'demokrasi' manevraları ortadayken, devrimci duruma yol açmayı başaran gerici ve faşist diktatörlüklerin pek çok canlı örneği varken bu aslında işi oluruna bırakmak değil de nedir?" (Yol ve Amaç, Yenice, s.37)

Hatırlarsanız, kendi verdikleri bir alıntının birkaç para graf ötesinde Lenin belgiyi şöyle tanımlıyordu: "Belgi, belli görevleri yerine getirmek için ulaşılmaması gereken amaca işaret eder." (Lenin, c.11, s.118)

Şimdi Yenice'nin "saldırısı" karşısında neler denebilir?

Lenin devrim sürecini ve buna bağlı olarak propaganda ve ajitasyonun ve genel olarak parti eyleminin tutacağı yolu en genel olarak ikiye ayırır: 1) Ayaklanma öncesi aşama, 2) Ulusal çapta kriz, yani ayaklanma ve devrim aşaması.

Ayaklanma öncesi aşama hem devrimci durum öncesini, hem de devrimci durumu kapsar. Devrimci durum öncesi aşama da iki ortama ayrılabilir. Biri, Avrupa'daki gibi barışçıl bir ortam bir de gericilik dönemi gibi özünde barışçıl olmayan, ama devrimci durum da olmayan bir ortam. Devrimci durum öncesi deyimini böylece hem barışçıl dönemi, hem gericilik dönemini kapsar.

Lenin, ayaklanma öncesi aşamaya, yani devrimci durum öncesine devrimci durum dönemine "*propaganda dönemi*", ulus çapında kriz aşamasına "*eylem dönemi*" der.

Propaganda aşamasında belgiler halkın "haleti ruhiyesini" psikolojisini-bilincini değiştirmeye yönelir. Fiili ayaklanma çağrısı değildir, tam tersine *propagandadır*. Ayaklanmanın, devrimin propagandasıdır. Ulus çapında krize dek yaşanan değişik dönemlerde, döneme göre değişik hedefler ve belgiler olur, vurgular değişir, fakat belgilerin genel amacı propagandadır, halkın bilincini değiştirmektir, çünkü propaganda dönemi, *ayaklanmanın toplumsal psikolojik koşullarını hazırlama* dönemidir.

Eylem döneminde ise belgiler önce eyleme fiili çağrıdır. Gerçek devrim anı geldiğinde de direktif anlamını taşır.

Belgeler konusunda Leninci anlayışın bu kısa özetiyle bile, "tanklarla gelen devrimle gitmelidir" dedik diye, yarın sabah devrim yapacağız demek istemé-

diğimiz kolayca ortaya çıkar. Bu belge hedefimizi, halkın bilincine bu hedefi sokma isteğimizi gösteriyor. Propaganda tuttuğu ölçüde, (yalnızca bununla da gitmiyoruz, gücümüze oranla yapabileceğimiz herşeyle gidiyoruz) hedef de gerçek olacaktır. Bugünden ayaklanma yoktur, ama gayrimeşru bir iktidar ve bunu defetmek vardır. Tanklarla gelmiş, biz de silahlarla götürmeliyiz. Bu belge, cuntayı devrimle götürbilmenin koşullarını hazırlayabilmek için atılmıştır. Ancak, savaşım süreci içinde çok daha geri çözümler de ortaya çıkabilir. O zaman bunlara, devrimci savaşımın yan ürünü denir.

Menşeviklerin gerçek komünistleri "solcu"lukla, "doğrudan ayaklanma çağrısı" yapmakla suçlayışları yeni değildir. *Propaganda ve Ajitasyonun Güncel Sorunları* broşürünün (1980) yazılma nedenlerinden birisi bu suçlamayı yanıtlamaktı. Hâlâ aynı yolda gidiyorlar, bilerek çarpıtıyorlar.

Bizim için önemli olan şudur: Bu yalan suçlamayı dört yıldır ısrarla getiriyorlar çünkü kendileri bu suçlamanın tersyüz edilmişidir. Bu suçlamayla kendilerini anlatıyorlar. Onlar aşamalı bilinç teorisinin peşinden gittikleri için, devrimle demokrasi kavgasını, ekonomiyle siyaseti, demokrasiyle sosyalizmi birbirinden kopartırlar. Oportünist "aşamalar" teorisi! Bilinçte aşama, devrimde aşama, hatta asgari ücrette aşama, sonuçta herşeyde kuyrukçuluk! Suçlama bunları ele verdiği için önemlidir. Ulus çapında kriz olmadan bir ülkede devrimden söz edilebileceğini akılları almıyor. Ya da hani devrim için karar verip, haydi yapıyoruz diyecek alaylar olmadan devrimci şairler atılacağını akılları almıyor. Lenin yazmış, ama Lenin onları ilgilendirmiyor.

Adlar yenice ama görüşler eskice, çok eskice oportünizm.

9. Sonuç

Buraya dek söylediklerimizin bir özeti olarak menşevik devrim teorisinin, BUDEP'in mantığını maddeleyelim:

1. Türkiye'nin önündeki stratejik aşama, sosyalizme açılacak olan anti-empyralist, anti-tekel devrimdir.

2. Ancak buna bugün halkın psikolojisi ve bilinci hazır değildir.

3. Etkin burjuva demokratik güçler vardır. Devrimci güçler ise bunlardan çok daha zayıftır.

4. Bu nedenle burjuva demokratik güçlerle birliği sağlayacak "Ulusal Demokrasi Aşamaları" gereklidir.

5. BUDA'dan nereye gidileceğini işçi sınıfının ve KP'nin gücü belirleyecektir. (Bu da mavi boncuk!)

Bu mantık, hem Türkiye'yi, hem Marksizmi ya anlamadıklarını, ya da

daha olası, bilerek çarpıttıklarını göstermektedir. Türkiye'yi çarpık ele alıyorlar ve "ulusal" ve "demokratik" bir burjuvaziden konuşuyorlar, oysa Türkiye'de en "iyi" burjuva demokrat değil, liberaldir.

TKP içindeki kavgaların altında yatan kızıl şerit, burjuvaziye karşı tutumdur... İşçinin Sesi anlayışının belirmesiyle sonuçlanan son 10 yıllık kavga bu kızıl şeridin başlangıcı değil, en son örneğidir.

Marksizmi çarpıtıyorlar. Birincisi, hadi, bizim liberal dediğimize onlar

demokrat diyor olsunlar, taktik onlarla bütünleşmek yine olamaz. Leninci taktiklerin öğrettiği, bunları soyutlamak ve tarafsızlaştırmak için çalışmaktır. Burjuva devriminde bile Bolşevikler bunun için çalışmışlardır. Bizimkiler ise onlarla bütünleşmek için uğraşıyorlar.

İkincisi, halkın bilinç düzeyine bakarak iktidar aşaması belirlenmez. Görevimiz halkın bilincini toplumun nesnel olarak önünde duran aşama için hazırlamaktır. Bilincin o günkü durumuna göre aşama icad etmek, işte bu oportünist "aşamalar" teorisidir. Bu da değilse, bir kul çıkıp "aşamalar" teorisini anlatabilir mi?

Üçüncüsü, bugün stratejik devrim programının değil, BUDEP'in gerçekleşmesi için çalışacaklarını söylüyorlar. O zaman bir düşünelim. Oportünizm bir noktada davaya zarar vermeden sonuna dek güzel gitse, herkes oportünist olurdu. İflaslarının önemli bir yönünü bugün stratejik programlarını değil de BUDEP'i propaganda etmeleri hazırlayacaktır, çünkü bu strateji ile taktiği birbirinden koparmanın ta kendisidir. Diyelim ki parti güçlendi. Nasıl bir temelde güçlenecek? O noktaya dek yapılanların temelinde, "bu komünist partisidir ama şunları savunuyor" temelinde güçlenecektir. Aşamalı bir bilinç temelinde güçlenecektir. Eğer güçlenirse sıcak döneme KP'nin bu yolla güçlendiği bir şekilde gelirse işte o zaman oportünizm, o noktaya dek ağır aksak idare eden bu günah, faturasını ister. O noktaya dek ülkenin içinde bulunduğu geçici geriliğe teslim olmuş bir çalışmanın kazandığı destek ileriye gitmesini engeller. Avrupa'da bugün pek çok KP'nin, hatta eski sosyal demokrat partilerin geçirdiği acı evrimde bu olgunun payı büyüktür. Tarihsel olarak bu olgu oportünizmin klasik burjuva reformizmine dönüşmesinde önemli bir rol oynamıştır. Türkiye'de de oynayacaktır.

Günümüz oportünistleri de 3 programlı oluyoruz

"Sağ ve sol oportünizmin ortak özelliği 'tek programlı' olmalarıdır. Sol oportünizm 'devrimci durum var' derken de, 'faşizm geldi, devrimci durum uykuya yattı' derken de güncel politikasını, stratejik programına eşiter. Sağ oportünizm ve reformizm ise, devrimci bir stratejiye, ya da amaca sahip olmadığı, rotasız olduğu için rüzgara göre yelken açar. (...)

"Birinin politikası somut duruma bakılmaksızın olasılıklara göre belirlenir. Öbürünün politikası somut duruma teslim olmaktadır. Sonuçta her ikisinin de ortak yanı kendiliğindenciliktir. İş olacağına bırakmış olurlar." (Yal ve Amaç, Yenice, s.37)

Yenice böyle diyor! "Sol"u anladık! "Sol" hep devrimden konuşur, anarşistlik yapar, öyle "ıvır zıvır" işlerle, işçileri hastaneye götürmekle falan ilgilenmez,

hadi o tek programlı olur. Peki sağ neden tek programlı olsun? Sağ istediğin kadar programlı olabilir. Hele "devrimciliği" bırakmamış bir sağ ise mutlaka ilerisi için devrimci bir programa sahip olacaktır. Ama oraya varmamak için de sürekli başka programlar getirecektir.

TKP *İşçinin Sesi*'nin programı tek değil, iki aşamalı bir devrim hedefi belirliyor ve bu iki aşamanın ancak proletarya hegemonyasıyla tek bir oluşum içinde birleşerek başarıya ulaşabileceğini işliyor.

Peki onlar BUDEP'le ne öneriyorlar? Okuyalım:

"Devrim sürecinde, erkte ve mülkiyet ilişkilerinde köklü bir nitel değişme getirmeyen daha az önemli devrim olmayan sıçramalar da söz konusudur. Kuşkusuz, tümüyle yepyeni bir mülkiyet ilişkisine geçiş sağlayan çok daha önemli devrim sıçramaları da vardır. Bu üçü (üçü diyor, dikkatlerden kaçmasın — R.Y.) birbirine karıştırılmamalıdır. TKP Eylem Programı'ndaki, cunta rejimine son vererek ulusal demokrasiye geçiş, erkte, mülkiyet ilişkilerinde köklü nitel değişimlere elverişli olmayan bir güçler oranı altında gerçekleştiğinde, bu devrim olmayan bir sıçrama, bir geçiş olacaktır. (Birincisi bu, bir sıçrama ama devrim değil — R.Y.) Erkte ve mülkiyet ilişkilerinde köklü bir nitel değişim sağlayacak devrim sıçramasına hazırlanmaya katkıda bulunacaktır. Stratejik yakın devrim hedefimiz olan, anti-emperyalist, anti-tekel devrim erkte ve mülkiyet ilişkilerinde yapısal, köklü değişiklikler getiren bir devrim sıçramasıdır. (İkincisi, anti-emperyalist, anti-tekel devrim — R.Y.) Üçüncüsü ve sonuncusu, tümüyle yepyeni bir mülkiyet ilişkisine geçiş sağlayacak çok daha önemli bir devrim sıçraması olan sosyalist devrim kendisidir. (Yol ve Amaç, Yenice, s.42)

Üç etti: 1) Ulusal demokrasi, 2) anti-emperyalist, anti-tekel devrim, 3) sosyalist devrim. Üç ayrı aşama, üç ayrı program! Resimler bizi tek programlı olmakla eleştirirken öte yanda hokkabazlık yapıyor ve üç programlı komünist partisi ortaya çıkartıyorlar. Gerçek bir hokkabazlık.

O zaman, günümüz oportünistleri de 3 programlı oluyormuş diyeceğiz.

— II —

Oportünist programın ikinci dönemi: Kasım 1983 sonrası

Resimlerimiz üç programlı oluyormuş diyeceğiz ya Kasım *Atılım*'ıyla diller ansızın değişiyor. Kendi yaptıkları ve yayınladıkları "Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı" (BUDEP) aynen faşizm konusunda olduğu gibi bir iki sudan gerekçeyle "tedavülden" kaldırıyorlar. Ya da, kaldırıyorlar mı?

Bu bölümde Kasım *Atılım*'ıyla yansıyan, kongrede bağlanan programa ve devrime ilişkin görüş değişikliğinin ne olduğunu saptamaya çalışacağız. Bu

yeni dönemin görüşlerini değerlendirmede kullanılacak iki temel kaynak vardır: *Türkiye Komünist Partisi- 5. Kongre Belgeleri* (Kasım 1983) ve *TKP Programı* (Kasım 1983).

"Barış ve Ulusal Demokrasi için Eylem Programı" (BUDEP) Nisan 1983'de yayınlanıyor. Önceki bölümde ele aldığımız yazıları taşıyan, (ikinci sayısını 6 aydır beklediğimiz!) *Yol ve Amaç* Temmuz 1983'de yayınlanıyor. Aradan üç ay geçiyor, Kasım *Atılım*'ında okuduğumuz "5. Kongre MK Raporu"nda Kutlu bu kalemleniyor.

"Kongrenin" programa getirdiği yeniliği iyi anlamak için bu yazının ilgili bölümünü birlikte okuyalım:

"Nükleer savaş tehlikesinin ciddi boyutlara yükselmesi ülkemizdeki faşist diktatörlüğe karşı savaşımı çokyönlü etkiliyor ve barış uğrunda savaşımındaki diktatörlüğü yıkmaya ve ulusal demokrasiyi kurma savaşımı arasında varolan bağı, çok daha dolaysız bir duruma getiriyor.

"Parti programını değiştirmeyi gerektiren öteki temel etken, herşeyden önce, Türkiye'nin bugün faşist bir diktatörlük rejimiyle yönetilmesidir. Bu, toplumdaki var olan sosyal ve ulusal (Kürt halkı ile egemen Türk burjuvazisi arasındaki ilişkileri keskinleştirmekle kalmadı. Ek olarak, işbirlikçi oligarşinin faşist diktatörlüğü ile, son derecede geniş sosyal ve politik güçler arasında da keskin bir güncel politik çelişkinin ortaya çıkmasına yol açtı. Partinin önünde duran ivedi politik görev böylece değişikliğe uğradı. Parlamentar rejimin, sınırlı da olsa, işçi sınıfına, halka verdiği tüm olanaklardan yararlanarak, yığınların aktif eylemleriyle demokratik kazanımları savunmak ve geliştirmek görevinin yerini, faşist diktatörlüğü yıkmaya görevi almıştır. Bir başka deyişle, bütünsel bir süreç olan devrimin ilk aşamasına yaklaşmanın yolu değişikliğe uğramıştır.

"İvedi görev olan, faşist diktatörlüğün yıkılması, kendi başına, Türkiye halkının çözmek zorunda olduğu öne çıkan çelişkiyi, emperyalizm ve işbirlikçi oligarşi ile halk ve aynı zamanda ulusal burjuvazi arasındaki çelişkiyi çözemeyeceği açıktır.

"Partinin, işçi sınıfının önünde duran sorun, diktatörlüğü yıkan güçlerin olanaklı olan en geniş kesimleri ile birlikte, anti-emperyalist, demokratik halk devrimini başlatmaktır. Bu da, söz konusu devrimin ilk adımı çözmek zorunda olduğu görevleri ön plana çıkarmayı, en geniş güçleri bu görevleri çözmeye amacıyla birleştirmeyi gerektiriyor. O nedenle şimdi, faşist diktatörlüğü yıkmak ve bu değişimi devrimin ilk aşamasına yöneltmek için, geçmişe göre daha geniş güçlerin bağlaşıklığına olanak veren bir minimum program gerekliliği ortaya çıkmıştır. 1983 MK Plenumunda onaylanan Ulusal Demokrasi Eylem Programı bu zorunludur bir ürünüdür.

"Buradan da anlaşılacağı gibi, ulusal demokrasi, anti-emperyalist demokratik halk devriminin ilk, başlangıç basamağı olacak ve bundan sonra yolu sosyalizme açacak olan köklü anti-emperyalist, anti-tekel, demokratik dönüşümler gerçekleştirilerek, devrimin birinci aşaması tamamlanacaktır.

"MK Plenumunda hazırlanan eylem programının, devrimin ilk aşamasına özgü görevlerin çözümünü başlatması söz konusu olduğu içindir ki, MK, bu evreyi parti program taslağına almıştır. Görülebileceği gibi, devrimin bu ilk adımı ya da evresini, onun tamamlanması evresinden ayrı bağımsız bir aşama olarak ele almak olanaklı değildir.

"Değerli yoldaşlar, nasılsa ortaya çıkmış olan bir yanlış anlayışa değinmek istiyorum. Bazı kimseler, devrimci süreçteki evrelerden, aşamalardan söz etmenin pek devrimci bir tutum olmadığını gibi bir kanı taşıyorlar. Troçkistlerce özendirilen bu eğilimin elbette üzerinde bile durmaya değmez. Onun ipliği çoktan pazara çıkmıştır. Bununla birlikte, pek çok iyi niyetli insanın bilincindeki etkileri yabana atmamak gerekir. Şimdi, partimizin anti-emperyalist demokratik halk devriminin bir ön adımı, ilk basamağından söz etmesi bu gibi kimseler için elbette anlaşılması zor bir saptamadır.

"Demokratik devrimin kendi içinde değişik evrelerden geçeceğine ve giderek sosyalist devrime dönüşeceğine ilişkin tez, Lenin'in sosyalist devrim teorisinin parlak bir düşüncesi ve bütün devrimlerin deneyimi ile doğrulanmıştır. (...)

"Kaldı ki, bir devrimin maksimalist amaçlarla değil de, hemen yerine getirilmesi, ivedilikle çözülmesi gereken görevlere başlamasından daha doğru, mantıklı ne olabilir? İşte yoldaşlar, yeni program taslağımızda devrimin ilk aşaması ve onun başlangıç adımı olarak ulusal demokrasi üstüne söylemler bu kadardır. (TKP 5. Kongre Belgeleri I, s.65-68) (abç)

Kutlu'nun bu söyledikleri dönüp dönüp bir daha okunacak bir ibret belgesidir. Kim demiş Türkçe yoksul bir dildir diye? "Ulusal demokrasi aşaması" devrim midir, değil midir? Evet devrimdir, hayır değildir. İşte bu. Ama olmaz. Şu seçilen sözcüklere bakın: "devrimi başlatmak", "faşist diktatörlüğü yıkmak ve bu değişimi devrimin ilk aşamasına yöneltmek", stratejik programdan ayrı bir "minimum program", "devrimin ön adımı", "devrimin ilk basamağı", "devrimin ilk aşamasının başlangıç adımı olarak ulusal demokrasi".

1. "Devrimin ilk aşamasının başlangıç adımı olarak ulusal demokrasi"

Şu cümleyi bir daha değerlendirelim: "O nedenle şimdi, faşist diktatörlüğü yıkmak ve bu değişimi, devrimin ilk aşamasına yöneltmek için, geçmişe göre daha geniş güçlerin bağlaşıklığına olanak veren bir minimum program gerekliliği ortaya çıkmıştır." (Kutlu)

Cümleden kolayca anlaşılıyor ki faşist diktayı yıkmak devrim değil, devrimin ilk aşamasına yönelebilecek bir değişimdir. Minimum program da bu değişim için gereklidir.

Menşevik programın ortaya çıkışının ikinci aşamasında öзде hiçbir değişiklik yapılmamış olduğunu, aynı MK raporunun bir başka yerinde şu cümlelerde de görüyoruz:

"Belirttiğimiz gibi, TKP'nin dolaysız politik amacı, faşist diktatörlüğü yıkmak ve ulusal demokratik güçlerin hükümetini kurmaktır. Partimiz bu uğurda verilecek savaşların, elde edilecek başarıların, bütünsel devrimci sürecin birinci aşaması olan anti-emperyalist, demokratik devrim için elverişli koşullar yaratacağı inancındadır." (TKP 5 Kongre Belgeleri, I, s.51) (abç)

BUDEP'i değerlendirdiğimiz önceki yazılarımızda, "ulusal demokrasi" aşamasında burjuvazinin de yer alacağını görmüştük. Bu noktada da, belki biraz daha açık konuşmak dışında bir değişiklik yoktur.

"Ulusal demokrasi, işçi sınıfının, köylülerin, esnaf ve zanaatçıların, yurtsever erlerin, assubay ve subayların, aydınların ve gençliğin, küçük ve orta işletme sahiplerinin, Kürt halkının, diktatörlüğe karşı çıkan ve ortak bir program çevresinde birleşen tüm güçlerin işbirliği ile, işçi sınıfının öncülüğündeki yığınların bağımsız, aktif savaşıyla kurulabilir.

"Ulusal demokrasi, tüm bu sınıf ve katmanların erkidir." (TKP Programı, s.32)

"Köylü", esnaf, zanaatçı, assubay, yurtsever erler ile subayların hiç olmasa bir bölümü, aydınlar ve gençliğin önemli bölümü küçük burjuvazidir. Küçük işletme sahiplerinin bir bölümü, kullandığı işgücü ve makina oranına göre küçük burjuvazidir ama bir bölümü küçük kapitalisttir. Orta işletme sahipleri de genellikle orta kapitalisttir. Küçük ve orta kapitalist, küçük burjuvazi sınıfından ayrı olarak, burjuvazinin tekeldışı burjuvazi dediğimiz katmanıdır.

Menşevik "kongre"ce kabul edilen programın istemleri, BUDEP'in istemleriyle tamamen aynıdır. Aşamaların içeriğini anlatan istemlerin aynılığı, konularında hiçbir değişiklik yapmadıklarının kanıtıdır. Yazımızda çok yer tutmaması için, programda çeşitli sayfalara yayılmış istemleri MK raporundan veriyoruz.

"Genel politik af çıkarılması; koğuşurların durdurulması; politik göçmenlerin yurttaşlık haklarını geri verilmesi, özgürce ülkeye dönmelerine izin verilmesi; 1982 Anayasa'sının iptal edilmesi ve 1961 Anayasa'sının demokratik ilkeleri temelinde ulusal demokratik bir anayasa yapılması; bu anayasayla tüm erkin, demokratik koşullarda oluşacak parlamento'ya verilmesi; politik özgürlüklerin ve sendikal özgürlüklerin, düşünce ve videdan özgürlüğünün eksiksiz sağlanması; faşist akımların yasaklanması; Kürt halkı üzerindeki ulusal baskıların kalkmasının sağlanması; devlet aygıtının ve özellikle ordunun faşistlerden, cunta kalıntılarından ve emperyalizmin ajanlarından arındırılması, tüm devlet aygıtının demokratik temeller üzerinde yeniden örgünlüklerin, ordunun ulusal bağımsızlığı ve demokratik kazanımları korumakla görevlendirilmesi.

"Ekonomik bağımlılığa son vermeyi amaçlayacak, demokratik bir toprak ve tarım reformunu gerçekleştirecek, yerli ve yabancı tekellerin, büyük burjuvazinin ayrıcalıklarına son verecek, eylemlerini sınırlayacak, aracı-vurguncu burjuvazinin eylemlerine son verecek, devlet ekonomik sektörünün öncülüğünde, endüstrileşmeye yönelecek, halkın ekonomik, sosyal, kültürel yaşam düzeyini yükseltmeyi, ulusal gelirin emekçiler yararına daha adaletli dağılımını amaçlayacak bir ekonomik ve sosyal politikanın uygulanması; NATO'nun dayattığı aşırı askersel harcamaların azaltılması." (TKP 5. Kongre Belgeleri, I. s.52) (abc)

Görülüyor ki iki metnin de önlemleri

aynıdır. Öyleyse, Kasım 1983'de menşeviklerin program ve devrim konusunda yaptıkları değişiklik nedir ki, butarihten sonra ikinci bir dönemden söz ediyoruz?

**Türkiye'de
demokrasi savaşımı
biraz geliştiği
ve biraz
açık yığınsal çerçeve
kazandığı anda,
bu program
yokolup gidecektir.
Bu, Türkiye'deki
sınıf çelişkilerinin
şiddeti altında
gelişecek bir
demokratik savaşımın
bir anda eskiteceği
çok geri
bir programdır.**

Program ve devrim anlayışı konusunda özde hiçbir farklılaşma yoktur. Ancak biçimsel yönde iki değişiklik vardır: 1) Birincisi, "Ulusal demokrasi

programı"nı ayrı bir broşür olarak dağıtmak yerine parti programının kendisi yapmışlardır. TKP Programı adı altında çıkarttıkları metin basılı 46 sayfadır. Bunun 2 sayfası "anti-emperyalist demokratik halk devrimi"nin görevlerine, 2 sayfası da "sosyalist amacımız"a, 42 sayfası "ulusal demokrasi"ye ayrılmıştır!

Bu değişiklikle yine biçimsel olarak 1973 programına geri dönmüş oldular. 1973 programında da "demokratik dönüşümler" bölümü programın içinde idi. Ancak gözden kaçmaması gereken nokta, 1973 programında "demokratik dönüşümler" metnin küçük bir bölümüydü, 1983 programında, programın kendisidir.

1973 programı, 1983 programının tüm günahlarının kimi yerde kendini, kimi yerde tohumunu taşıyan eklektik bir programdı. Dolayısıyla içinde devrimci bir anlayış, devrimci istemler ve hedefler de vardı. Oportünizmle yoğrulu 10 yıl içinde program eklektizmden kurtuldu (!) ve devrim olmayan bir aşamanın programı durumunu aldı.

Kasım 1983'le gelen ikinci değişiklik kullanılan dildedir. 1973'den 10 yıl sonra yaptıkları program ilkinden o denli sağdadır ki ve BUDEP broşürü o denli tepki çekmiştir ki, Kasım'dan bu yana anlaşılmaç bir dil jmnastığı, militanlık gösterisi ortalığı sarmıştır.

Bu noktanın bizler için önemi şurada-dır. Herşeye karşın, kendi disiplinlerini kabul eden herkesi menşevikleştirememişlerdir.

Lenin'i de yine çarpıtıyorlar. Bir devrim ilerleyerek bir üst devrime dönüşebilir ya da kendisi devrim olmayan bir adım ilerleyerek devrime dönüşebilir. Türkiye'de de herşey olabilir, her olasılık vardır. Ne var ki, o zaman devrim olmayan bir adım devrime dönüşmüş olur. Böyle bir şey oldu diye, ya da hatta bugünden olacağını öngörüyoruz diye, devrim olmayan bir gelişmenin başladığı anın kendisi devrim olmaz. Devrim olması için iktidarın sınıf karakterinin değişmesi gerekir. Bunun için de Türkiye'de işçinin ve küçük burjuvazinin ve Kürt hareketinin temsilcilerinin devleti ele geçirmesi gerekir. *Bundan önce devrim olmaz.*

İktidarı ele almayı, hükümeti kurmak olarak da anlamamalıyız. Öyle anlarsak bugün Fransa'da KP ve SP'nin iktidarı ile "iktidarın sınıf karakteri değiştiği" için devrim olmuştur demek zorunda kalırız.

Özetle, BUDEP'in ve *Yol ve Amaç*'daki o saçma yazıların büyük bir tepki toplaması üstüne yapılanın olabildiğince üstünü örtmeye çalışıyorlar. Geri çekilebilecekleri yer de ancak dili olabildiğince lastiklendirmek ve BUDEP'i ayrı bir broşür olmaktan çıkarıp tek bir program

inde vermek. Yapabildikleri budur. Burjuvazinin en iyi niyetli bir yorumla, ortak olacağı bir iktidardan konuşuyorlar. Burjuva güçlü, devrimciler daha güçsüz, şans yaver giderse devrimcilerin belki bir ucundan tutacağı bir iktidar aşamasından sözediyorlar. Devrim olmadığı apaçık ortada. Tekellerle ulusal burjuvazi arasındaki çelişkiyi bile çözmeyecek, nereye kaldı devleti ortadan kaldıracak bir devrim. Aslında buna *ekstra-minimum* program demek gerekir.

2. Tartışmaların altındaki kızıl şerit

Bu noktada altını çizmek istediğim bir temel mesele var. 1973'den bu yana gelen tartışma nasıl bir tartışmadır? Bu tartışmanın altında bir kızıl şerit gibi hangi konu yatmaktadır? Onu ortaya koyarsak, herşey yerli yerine oturur.

Partimizin içindeki bu kavganın 1973'den 1983'e 10 yıldır bir temel unsuru vardır: *Türkiye burjuvazisine karşı tutum*. Her konunun altında bu yatmaktadır.

Program tartışmasını da bu temel çerçevede içinde ele almak gerekir. Ulusal demokrasi devrim midir, evrim midir, ne için gereklidir, ne için için özünü değiştiremezler, ya da faşizm var... Hepsisi bu çerçevede içinde.

Faşizmin varlığı bazı iyi niyetli insanlara, "durum değişti" gibi şeyler düşündürebilir. Yok! Kavganın özünü iyi bakmak gerekir. Burjuvaziye karşı tutumları vazgeçemeyecekleri birşeydir. Onların yapısıdır. Faşizm var diye bu görüşler gerekmiyor. Bu görüşler bunlara gerekiyor.

Rusya'da Bolşevik-Menşevik ayrımı belki bir başka konuyla çıkmış ama 15 yıl orada da Bolşevik-Menşevik ayrımını belirleyen asıl konu burjuvaziye karşı tutum olmuş. Şimdi, bizimkilere menşevik demekte haksız mıyız?

Burjuvaziyle işbirliğinin bu denli açık önerilmesi, belki faşizm var olduğu için (erimekte olan faşizm, geç söylediler, neyse) çok çarpıcı gelmiyor. Ne var ki buna 10 yılın tartışması içinde bakmak gerekir. Dün yine aynı şeyi söylüyorlardı. 1973 programı, ileri demokratik devrimden ve demokratik dönüşümler aşamasından birlikte sözediyordu. Kavga derinleştikçe, resimler resmi teori çerçevesinde görüşlerini daha "bilimsel" savunmaya başladıkça mesele iyice açığa çıktı. Onun için, burjuvaziyle işbirliği tutkusu faşizmle bağlı birşey değildir.

Kısa bir süre içinde Türkiye'de faşizmin erimesi olasılığı büyüktür. Bu gidişle ya yeni bir silkinmeye geçecek ya da gidecektir. Artık kaygan bir zeminde, bu biçimde yaşayamaz. Gittiği zaman, bu mantığa göre stratejik devrim

aşamasını öne getirmeleri gerekir. *Getiremezler!* İstediginize iddiaya girerim, getiremezler. Faşizm gitsin, yine bir başka "eylem programı" getireceklerdir. Onları belirleyen ideolojik anlayış budur. Bu anlayışı 11-12 yıl önce yeterince kavrayamamışız. Epeyde eleştirmişiz ama aradan geçen yıllar ve olaylar işin derinliğini çok daha iyi önümüze koydu. Onların değişmeyecek yanlarıdır bu.

Şimdi "12 Eylül rejimi var, mübahıtır," diyorlar. Ancak bunun altındaki niyeti iyi biliyoruz ve hiçbir teorik gerekçeyle böyle olması gerekmediğini de biliyoruz. Çarlık dönemi, Stolipin dönemi, Kara Yüzler terörü bizim cuntadan daha mı "iyi"ydi. 1906-7'de buna benzer bir tartışma Rusya'da çıkıyor. Duma seçimlerinde Kadet'lerle işbirliği yapılın mı yapılmasın mı? Böyle bir iktidar var, gerici, bastırılmış, kasıp kavuruyor. Kadet'lerle (CHP'yle yani) işbirliği yapılın mı, yapılmasın mı? Bu, bizim resmilerin koyduğu gibi herşeyi kapsayan bir iktidar aşamasının programı da değil.

TKP'de baştan bu yana iki çizgi çarpıştı: *Devrimci Marksizm ve burjuva kuyrukçusu oportünizm.* *İşte, İşçinin Sesi, kökleri partimiz denli eski olan bu kavgada devrimci Marksist anlayışın dönünün mirasçısı, bugününün sahibi, temsilcisidir.*

Bir somut meselede, seçimlerde somut ve geçici ve sınırlı işbirliği yapılın mı, yapılmasın mı tartışılıyor. Tüm Menşevikler ve Plehanof şunları söylüyor: "Aman güçleri bölmeyelim," (kendi cümleleri ile söylüyorum "ortak düşmana karşı", "belki farklı amaçlarla ama bugün onlar da aynı şeyi istiyorlar." Benzerlik ancak bu kadar olur! Bugün bizimkilerin söylediğiyle kelime kelime aynı, yalnız *ufak bir farkla*: Çarlığa karşı burjuva demokratik devrimiyle, anti-tekel ileri demokratik halk devrimi farkı,

78 yıl farkı! O zaman yapılan yanlış idiyse, bugün Türkiye üstüne bilinçli-kastlı pazarlıktır.

TKP içindeki kavgaların altında yatan kızıl şerit, burjuvaziye karşı tutumdur. Şu noktayı da *önemle* vurgulayalım ki, *İşçinin Sesi* anlayışının belirmesiyle sonuçlanan son 10 yıllık kavga bu kızıl şeridin başlangıcı değil, *en son örneğidir*. Bakın, son yıllarına oranla daha militan konumdayken İ. Bilen neler diyordu:

"Parti içinde ters, anti-Leninci, oportünist akımlarla savaş burjuvaziye karşı savaşlardan ayrılmamıştır." (*Savaş Yolu*, 1974, s.10)

"III. Kongre'den sonra partinin yönetimi daha çok oportünistlerin, likidatörlerin eline düştükten sonra partinin içinde ters akımlarla savaş sürekli bir yol tuttu." (a.g.y.11)

"Partimiz, uzunca bir süreç, uyuşuk, beceriksiz kalmıştır. Yığınlardan, politik yaşamdan, savaştan kopuk kalmıştır. Bir bakıma erimmiştir. Bu olguyu yalnız nesnel (objektif) koşullara: Burjuvazinin uyguluyageldiği yasaklara, sert baskılara, sıkıyönetimlere yükleyemeyiz. Burjuvazinin 55 yıl boyunca sürdürdüğü sert terör partinin gelişmesini engellemiştir. Ama bu nedenlerin hepsi değildir. Bunun, böylesi bir durumun nedenlerinden biri de partinin genel yönetiminin yeteneksizliğidir. Kimi yöneticilerinin, çoğu kez Leninci çizgiden kaymalarıdır." (1977 Konferansı MK Raporu)

Partimizin 1973 yılında sıfırdan başladığını bilenler için, sözü edilen süregelen oportünistlerin, parti taban üyesi ya da "kimi yöneticiler" değil, parti yönetimlerinin çoğunluğu olduğu açıktır. *TKP'de baştan bu yana iki çizgi çarpıştı: Devrimci Marksizm ve burjuva kuyrukçusu oportünizm. İşte, İşçinin Sesi, kökleri partimiz denli eski olan bu kavgada devrimci Marksist anlayışın dönünün mirasçısı, bugününün sahibi, temsilcisidir.*

* * *

Türkiye Komünist Partisi (*İşçinin Sesi*)'nin geniş bir tartışmayla yarattığı IV. programın doğruluğunu, menşevik tahlillerin ve programın sahteliğini ve ancak işçi sınıfını burjuvaziye yem yapmayla sonuçlanabileceğini önümüzdeki kısa dönem gösterecektir. Türkiye'nin siyasal yapısı oynak bir tabana oturduğu için öyle çok beklemek zorunda kalmayacağız. Çünkü:

"Siyasal çatışma belli ölçüde açık biçimlere ulaşınca, olayların, her taktik adımı ne denli hızlı ve canlı biçimde sınavdan geçirdiği şaşırtıcıdır." (Lenin, c.11, s.332)

Böyle bir dönem yaklaşıyor. Tüm taktikler hızla sınavdan geçecek.

Son bir sözle bitirelim. Yenice yazısında şöyle diyor:

"Eylem programı adı üstünde eylem kılavuzudur. Günlük eylemimize, çalışmalarımıza yol gösterecektir. Yaşama geçirilmek içindir." (*Yol ve Amaç*, Yenice, s.35)

Ya komünist partisinin o bildiğimiz programları ne içindir?